

Obsah

Obsah	5
Úvod	13
1 Kultura, kulturní a přírodní dědictví	15
1.1 Pojem kultura	15
1.2 Vztah kultury a hodnot	15
1.3 Problematika univerzálních hodnot	16
1.4 Důležitost kulturního dědictví pro člověka.....	17
1.5 Naturfakt, artefakt, mentefakt.....	18
1.6 Význam kulturního dědictví.....	19
1.7 Tvorba, zprostředkovávání, uchovávání a využívání kulturních a přírodních hodnot	20
1.8 Sběratelství a muzejní sbírkotvorná činnost	21
1.8.1 Fáze sbírkotvorného procesu.....	22
1.8.2 Vědecké zpracování muzejních sbírek	22
1.9 Muzea jako odborná a vědecká zařízení	23
1.9.1 Zásady muzejního výstavnictví.....	24
1.9.2 Charakteristika muzeologie.....	24
2 Úvod do dějin evropské kultury	25
2.1 Dějiny umění – recepcce a historiografie; memoria jako základ kulturního dědictví	25
2.2 Dobové myšlenkové proudy a jejich výraz v kultuře; epochy, slohy, styly (Egypt, Řecko, Řím, středověk, novověk, význam období osvícenství ve vztahu ke kulturnímu dědictví).....	26
2.3 Exkurz do enviromentalistiky aneb není environmentalismus jako environmentalistika	28
2.3.1 Determinanty environmentalismu.....	29
2.3.2 Historie environmentalismu	29
2.3.3 Estetické vnímání přírody čili proč je příroda krásná?.....	29

2.3.4	Urbanismus a ekologický urbanismus	30
2.4	Úvod do lidové kultury	31
2.4.1	Lidová kultura a její dělení	31
2.4.2	Ochrana lidové kultury	33
2.5	Teorie vnímání – současná vizuální kultura	33
2.5.1	Klíčové pojmy teorie vnímání	33
2.5.2	Charakteristika vizuální kultury	34
2.5.3	Historie vizuální kultury	34
2.5.4	Tradiční normativní estetika a estetika digitální	34
3	Nehmotné kulturní dědictví	36
3.1	Hmotné a nehmotné kulturní dědictví	36
3.2	Zvyky a obyčeje v průběhu roku	36
3.2.1	Přástky	36
3.2.2	Tři králové	37
3.2.3	Masopust	37
3.2.4	Velikonoce	38
3.2.5	Letnice	39
3.2.6	Hody	39
3.2.7	Jízda králů	40
3.2.8	Krátky, královničky	41
3.2.9	Obžínky, dožínky	41
3.2.10	Svatý Martin	41
3.2.11	Svatá Kateřina	42
3.2.12	Svatý Ondřej	42
3.2.13	Svatá Barbora	42
3.2.14	Mikuláš	42
3.2.15	Svatá Lucie	43

3.2.16	Vánoce.....	43
3.3	Verbuňk	44
3.4	Sokolnictví.....	45
4	Historický vývoj péče o kulturní dědictví	46
4.1	Počátky sběratelství a péče o kulturní dědictví.....	46
4.1.1	Středověk	46
4.1.2	Rudolfínská doba.....	47
4.1.3	První topografická díla a zájem o národní historii	48
4.1.4	Období baroka a josefínských reforem.....	48
4.2	Vznik prvních sbírkotvorných institucí.....	49
4.2.1	Společnost vlasteneckých přátel umění a rozkvět galerií.....	49
4.2.2	První muzea.....	50
4.3	Počátky péče o památky.....	50
4.3.1	Snahy o poznání památek a jejich dokumentaci.....	50
4.3.2	Vznik péče o památky, první předpisy na jejich ochranu	51
4.4	Vznik institucionalizované památkové péče.....	52
4.4.1	Centrální komise pro výzkum a zachování stavitelských památek.....	52
4.4.2	2. polovina 19. století.....	53
4.5	Památková péče ve 20. století a na počátku 21. století.....	53
4.5.1	Mezi světovými válkami	53
4.5.2	Mezi léty 1945 a 1989	54
4.5.3	Po roce 1989	55
5	Správa a prezentace kulturního dědictví	56
5.1	Úvod do prezentace kulturního dědictví v České republice.....	56
5.2	Muzeum a galerie	56
5.2.1	Definice	56
5.2.2	Centrální evidence sbírek.....	57

5.3	Skanzen	58
5.3.1	Stručná historie.....	58
5.3.2	Definice a rozdělení skanzenů	59
5.4	Ekomuzeum.....	60
5.5	Živoucí (živé) muzeum a rekonstrukce historických událostí	61
5.6	Archeoskanzen, centrum experimentální archeologie či technologie	61
5.7	Prezentace movitého kulturního dědictví v interiérech kulturních památek... 62	
5.7.1	Specifika prezentace.....	62
5.7.2	Současné trendy	62
5.8	Prezentace nehmotného kulturního dědictví	63
5.9	Přírodní dědictví.....	64
6	Zahraníční přístupy k ochraně dědictví a jeho prezentaci	66
6.1	Světové dědictví.....	66
6.1.1	Kritéria pro zápis kulturní památky na Seznam světového dědictví	68
6.1.2	Kritéria pro zápis přírodní památky na Seznam světového dědictví.....	69
6.1.3	Seznam světového dědictví v ohrožení	69
6.2	Evropské kulturní dědictví.....	70
6.3	Mimoevropské kulturní dědictví.....	71
6.3.1	Příklady z Peru	71
6.3.2	Příklady z Nikaraguy.....	73
6.3.3	Příklad ze Zambie.....	74
7	Lokální a regionální kultura v České republice	77
7.1	Kulturní prostor.....	77
7.2	Kulturní politika.....	77
7.3	Etnografická mapa ČR – vznik jednotlivých regionů, jejich specifika z hlediska materiální a duchovní kultury, geografická a sociální determinace	79
7.3.1	Etnografická rajonizace České republiky	79
7.3.2	Vznik etnografických regionů	79

7.3.3	Vymezování etnografických oblastí	80
7.3.4	Specifika etnografických regionů z hlediska materiální a duchovní kultury	80
7.3.5	Geografická a sociální determinace etnografických regionů.....	81
7.4	Hmotná a nehmotná lokální kultura	81
7.5	Vývoj zájmu o lidovou kulturu od 19. století.....	83
7.5.1	Ochrana tradiční kultury	84
7.6	Formování věd zabývajících se lidovou kulturou (etnografie, etnologie, etnogeneze, etnopsychologie, folkloristika, kulturní antropologie)	85
8	České právo a mezinárodní organizace jako nástroj péče o kulturní dědictví	87
8.1	Památková péče	87
8.1.1	Zákon o státní památkové péči	87
8.2	Muzea a galerie	91
8.2.1	Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy	91
8.3	Předměty kulturní hodnoty	91
8.3.1	Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty ...	91
8.4	Archeologie a její místo v péči o kulturní dědictví.....	92
8.4.1	Česká legislativa a mezinárodní dokumenty pro archeologii	92
8.5	Organizace a rady pro studium a ochranu kulturního dědictví.....	94
8.5.1	Mezinárodní organizace.....	94
8.5.2	Profesní organizace v České republice.....	96
9	Vztah kultury a ekonomiky	97
9.1	Programy Ministerstva kultury pro ochranu kulturního dědictví	97
9.1.1	Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	97
9.1.2	Program podpora pro památky UNESCO.....	98
9.1.3	Dotace občanským sdružením	99
9.1.4	Havarijní program	99

9.1.5	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	100
9.1.6	Program záchrany architektonického dědictví.....	100
9.1.7	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	101
9.1.8	Program restaurování movitých kulturních památek	101
9.2	Programy Ministerstva kultury pro muzea, galerie a ochranu movitého kulturního dědictví.....	102
9.2.1	Granty a dotace občanským sdružením	102
9.2.2	Program kulturní aktivity – podprogram A: podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií.....	103
9.2.3	Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví	103
9.3	Program NAKI Ministerstva kultury	104
9.4	Technologická agentura České republiky	104
9.4.1	Program BETA.....	105
9.4.2	Program OMEGA	105
9.5	Zahraniční projekty	106
9.5.1	Program Culture 2007	106
9.5.2	Integrovaný operační program.....	106
9.5.3	Norské fondy	107
10	Ohrožení kulturního a přírodního dědictví, problémy současné památkové péče	108
10.1	Smysl památkové péče, její historie.....	108
10.1.1	Pojem kulturní památka	108
10.1.2	Pojem národní kulturní památka a sporné body Památkového zákona	109
10.1.3	Sporné body Památkového zákona	109
10.2	Péče o kulturní dědictví a její historický vývoj	110
10.2.1	Vývoj mezinárodního zájmu o ochranu památek.....	112
10.3	Metody a směry v památkové péči.....	113

11 Úvod do marketingu a managementu kulturního dědictví	117
11.1 Současný stav marketingu kulturních organizací v České republice	117
11.2 Stav kulturní sféry v České republice a politicko-ekonomický kontext kultury	117
11.3 Vztah ekonomiky a kultury	119
11.3.1 Počátky marketingu v kultuře, kultura jako kapitál	119
11.3.2 Role kultury v rozvoji měst a regionů	120
11.4 Kultura a cestovní ruch	120
11.4.1 Kulturní turistika/ turismus	120
11.4.2 Přínos kulturního turismu	121
11.4.3 Konkurenceschopnost České republiky	121
11.5 Návštěvník/Zákazník	121
11.5.1 Profil návštěvníka	122
11.5.2 Překážky návštěvnosti	122
11.5.3 Prožitek	124
11.6 Průzkum, segmentace a budování publika	125
11.6.1 Zdroje informací o návštěvnících	125
11.6.2 Příprava a realizace výzkumu	125
11.6.3 Segmentace návštěvníků a výběr cílové skupiny	126
12 Marketing a management kulturního dědictví – definice, nástroje, strategický management	127
12.1 Definice a charakteristika marketingu	127
12.2 Produkt	127
12.2.1 Umění a kulturní dědictví jako produkt	127
12.2.2 Základní a rozšířený produkt, inovace produktu	127
12.2.3 Expozice jako základní produkt muzea nebo památkového objektu	128
12.2.4 Integrace produktů, produktové balíčky	129
12.2.5 Další služby	129
12.3 Distribuce umění a kulturního dědictví	130

12.3.1	Distribuce mimo vlastní budovu.....	130
12.4	Cenová politika v oblasti umění a kulturního dědictví.....	131
12.4.1	Vstupné a cenová politika	131
12.4.2	Komerční činnost a služby	132
12.5	Marketingová komunikace/ komunikační mix.....	132
12.5.1	Propagace	133
12.6	Strategický management muzea a kulturní památky	135
12.6.1	Profesionalizace managementu v prostředí kulturního dědictví	135
12.6.2	Strategické plánování	136
12.6.3	Příprava strategického plánu.....	136
12.6.4	Personální a finanční zajištění marketingových aktivit	136
13	Literatura	137